

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้มีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ให้สามารถเป็นผู้นำในทุกด้านได้เครื่องมือและปัจจัยสำคัญที่สุดคือประชาชนที่ได้รับการพัฒนา ให้เป็นกำลังคนที่มีผลิตภาพที่พร้อมด้วยความรู้และทักษะในการผลิตและบริการ พร้อมด้วยความสามารถในการสร้างสิ่งประดิษฐ์นวัตกรรมที่สนองความต้องการของชุมชน และสถานประกอบการในประเทศ สามารถเป็นพลังในการผลิตหรือการบริการเพื่อสร้างรายได้ในภาพรวมต่อครอบครัว ชุมชน และประเทศไทย ซึ่งก็คือกำลังคนด้านอาชีวศึกษาที่ประเทศมีความต้องการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการขาดแคลนกำลังคนในบางสาขา โดยในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2557-2560 พบว่ามีการขาดแคลนแรงงานไม่น้อยกว่าปีละ 165,000 คน ซึ่งมีความต้องการสูงมากถึง 3 เท่าของผู้สำเร็จการศึกษาใหม่ หรือคิดเป็นจำนวน 370,302 คน แบ่งเป็นช่างกลโรงงาน คิดเป็นร้อยละ 50 ช่างเชื่อมโลหะ คิดเป็นร้อยละ 20 ช่างไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นร้อยละ 10 แมคคาทรอนิกส์ คิดเป็นร้อยละ 10 ช่างแม่พิมพ์คิดเป็นร้อยละ 10 (ประวิทย์ เคียงผล, 26 เมษายน 2557) ซึ่งกระบวนการพัฒนากำลังคนเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ด้วยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ด้วยการจัดการศึกษาร่วมกัน โดยการสนับสนุนของรัฐบาลและการมีส่วนร่วมของสถานประกอบการ ชุมชนผู้ประกอบการและเยาวชนที่เป็นวัยหนุ่มสาว ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษาทั่วประเทศได้พัฒนากำลังคนให้มีผลิตภาพในการผลิตและบริการของประเทศ ทั้งด้านความรู้และทักษะในการผลิตและบริการ ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และสถานประกอบการของประเทศ ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาตรีเทคโนโลยีบัณฑิต (ทล.บ.) อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2555 (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2555)

อย่างไรก็ตามจากการส่งเสริมให้สถานศึกษาเร่งสร้างความร่วมมือจัดการศึกษากับสถานประกอบการในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการ พบว่ามีปัญหาหลายประการ (ปาริฉัตร จันโทริ, 2555; แนวหน้า, 2557) ดังนี้ 1) ปัญหาด้านความพร้อมของสถานศึกษาและบุคลากรในการจัดการเรียนการสอนและประเมินผลพบว่าสถานศึกษามีความพร้อมด้านบุคลากรและอุปกรณ์อยู่ในระดับปานกลางมีจำนวนครูและอุปกรณ์ที่เหมาะสมครูมีความเข้าใจรูปแบบการสอนระบบทวิภาคีแต่มีปัญหาในการประเมินผลของสถานศึกษาที่มีเนื้อหาที่ไม่ครอบคลุมกับงานในสถานประกอบการและมีความถี่ไม่เหมาะสมและมีปัญหาการขาดงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐในการพัฒนาบุคลากรและนิเทศติดตามผล 2) ปัญหาด้านสถานประกอบการพบว่าจำนวนครูฝึกในสถาน

ประกอบการมีไม่เพียงพออีกทั้งยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาทวิภาคีและขาดทักษะในการถ่ายทอดความรู้ไม่มีเวลาสอนงานเนื่องจากมีภาระอื่นมาก 3) ปัญหาด้านนักเรียนพบว่านักเรียนขาดความพร้อมความเข้าใจและวุฒิภาวะในการปรับตัวให้เข้ากับการศึกษาระบบทวิภาคีที่ต้องเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัตินักเรียนส่วนหนึ่งรู้สึกว่ภาคปฏิบัติมีความซ้ำซากจำเจและหลักสูตรมุ่งเน้นการปฏิบัติมากเกินไปไม่สอดคล้องกับความต้องการของตนทำให้เกิดปัญหาการลาออกกลางคันสร้างความเสียหายให้กับสถานประกอบการ 4) นโยบายประกันรายได้สำหรับผู้จบปริญญาตรีในอัตราเดือนละ 15,000 บาท ซึ่งเป็นผลกระทบสำคัญอันหนึ่งที่ทำให้ผู้คนส่วนใหญ่ต่างมุ่งหวังไปสู่อการศึกษให้จบปริญญาตรีกันมากกว่าเข้าเรียนสายวิชาชีพ 5) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีการเกิดน้อยลงตลอดจนวัยแรงงานมีน้อยลงแล้วยังเป็นผลจากระบบการศึกษาที่ทำให้เด็กอยู่ในโรงเรียนเป็นเวลานานเพื่อเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการเรียนสายสามัญเพื่อไปต่อระดับอุดมศึกษาหรือปริญญาตรี โท เอก ซึ่งตลาดแรงงานมีความต้องการน้อยกว่าสายอาชีวศึกษาหรือวิชาชีพเฉพาะที่เป็นแรงงานระดับกลางลงมา 6) ค่านิยมทางการศึกษาที่ปลูกฝังให้เห็นว่าควรศึกษาให้จบปริญญาตรีเพื่อหางานได้ง่ายและได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าผู้ที่จบสายอาชีวะแต่สภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกลับสวนทางกับความเชื่อและค่านิยมข้างต้นกลายเป็นว่าตลาดมีความต้องการแรงงานที่จบอาชีวะหรือวิชาชีพมากกว่าเนื่องจากผู้ที่จบทางอาชีวะจะมีความขยันอดทนในการทำงานมีทักษะในทางปฏิบัติงานมากกว่าผู้ที่จบปริญญาตรี 7) รัฐบาลการวางแผนต่อทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศว่าจะเดินไปในทิศทางใดทำให้ไม่สามารถเตรียมคนให้เหมาะสมกับทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศได้ในที่สุดก็มองว่าการส่งเสริมให้ประชากรมีการศึกษาในระบบสูงที่สุดน่าจะเป็นทางออกจึงมุ่งเน้นให้เยาวชนศึกษาสายสามัญเพื่อต่อปริญญาตรีแต่ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นทำให้เห็นแล้วว่าวิธีการดังกล่าวมิได้เป็นเครื่องประกันว่าจะช่วยป้องกันไม่ให้เกิดสภาพการขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะแรงงานที่เป็นช่างฝีมือได้ทั้งที่ในความเป็นจริงรัฐควรหาจุดสมดุลระหว่างการผลิตแรงงานสายวิชาชีพกับผู้จบปริญญาตรีเพื่อให้อสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศที่รัฐได้วางเป้าหมายไว้มากกว่าซึ่งในส่วนของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้วได้จัดการศึกษาระบบทวิภาคีตามนโยบายสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพบว่านักเรียนนักศึกษาสนใจเข้ามาเรียนน้อย โดยในปีการศึกษา 2557 มีนักเรียนสมัครเข้าเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1) จำนวน 98 คนและสมัครเข้าเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 60 คน (รายงานการรับสมัครนักเรียนประจำปีการศึกษา 2557) และในปีการศึกษา 2558 มีนักเรียนสมัครเข้าเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.1) 119 คนและสมัครเข้าเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 80 คน (รายงานการรับสมัครนักเรียนประจำปีการศึกษา 2558) และจากการศึกษาปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยพบปัญหาที่สำคัญคือ 1) ขาดแหล่งฝึกอาชีพที่ได้มาตรฐาน ซึ่งมีผลต่อการสร้างค่านิยมในการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกลุ่มผู้ปกครองและนักเรียนโดยสถาน

ประกอบการให้เหตุผลว่านักเรียนขาดความพร้อมจึงปฏิเสธการรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เข้าฝึกอาชีพแต่มุ่งเน้นรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) เข้าฝึกอาชีพมากกว่าส่งผลให้วิทยาลัยขาดสถานประกอบการที่เหมาะสมให้นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ฝึกอาชีพที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนได้ 2) ปัญหาครูและครูฝึกในสถานประกอบการขาดความเข้าใจในการวางแผนการฝึกและคู่มือฝึกอาชีพให้นักเรียนนักศึกษา 3) นักเรียนนักศึกษาไม่ได้เรียนและฝึกตามหลักสูตรกำหนด เนื่องจากสถานประกอบการอยู่ไกลกับวิทยาลัย มีค่าใช้จ่ายสูงในการเดินทางไปจัดการสอนเสริมและการนิเทศการฝึกอาชีพตามมาตรฐานการจัดการเรียนระบบทวิภาคีที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดที่กำหนดให้มีการนิเทศการฝึกอาชีพไม่น้อยกว่า 3 ครั้งต่อภาคเรียน ส่งผลให้นักเรียนนักศึกษาขาดการเรียนรู้ทางทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติในบางรายวิชาที่ลงทะเบียนตามแผนการเรียนซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้นักเรียนนักศึกษาขาดความรู้ทางวิชาการและมีผลต่อระดับคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา (วิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງ, 2558)

จากข้อมูลดังกล่าว ส่งผลให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງไม่ได้คุณภาพและมาตรฐานตามที่กระทรวงศึกษากำหนดดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງ จึงมีแนวคิดที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรณีศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງให้ได้คุณภาพ เพื่อมุ่งเน้นผลิตและพัฒนากำลังคนที่สถานประกอบการต้องการทั้งในการสร้างความเข้าใจในแนวทางการจัดการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้แก่สถานประกอบการ ผู้ปกครองและนักเรียนนักศึกษา โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน มีการพัฒนาครูและครูฝึกในสถานประกอบการเตรียมความพร้อมผู้เรียนและผู้ปกครองก่อนเข้าโครงการ การจัดการเรียนรู้คู่การฝึกอาชีพที่มีการวัดผลประเมินผลร่วมกัน โดยจัดการเรียนเสริมทางไกลผ่านเครือข่าย ซึ่งจะให้นักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้เพิ่มเติมตามที่กำหนดในแผนการเรียนของหลักสูตร การส่งเสริมสิทธิประโยชน์ของสถานประกอบการในการลดหย่อนภาษีของรายจ่ายที่ใช้ในการจัดการฝึกอาชีพ และนักเรียนนักศึกษามีรายได้จากเบี้ยเลี้ยงเมื่อเข้ารับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สามารถช่วยลดภาระของผู้ปกครองได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งคาดว่าจะส่งผลให้คุณภาพและมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງเพิ่มขึ้น พร้อมตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการที่จะรับนักเรียนนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพและบรรจุเป็นพนักงานเมื่อสำเร็จการศึกษาและสามารถสนองความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองที่ต้องการให้นักเรียนนักศึกษามีรายได้ระหว่างเรียน และมีงานทำแน่นอนอันเป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองและนักเรียนนักศึกษามีค่านิยมในการเรียนอาชีวศึกษา สอนองความต้องการของตลาดแรงงานสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นของประเทศ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว และมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างกลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพกลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว
3. เพื่อทดลองใช้กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว
4. เพื่อประเมินผลการใช้กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหาร ครูและบริหารสถานประกอบการรวมทั้งครูฝึกของสถานประกอบการ นำไปพัฒนาระบบและกลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนากลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว โดยทำการวิจัยในระหว่างปีการศึกษา 2560-2561 โดยกำหนดขอบเขตวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างกลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ในการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างกลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย 2 ชั้นย่อย ดังนี้

ชั้นที่ 1.1 การสังเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีทั้งในและต่างประเทศ

1.1.1 แหล่งข้อมูล ได้แก่เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1.1.2 ตัวแปรที่ศึกษา องค์ประกอบการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ **องค์ประกอบที่ 1** คือ ปัจจัยการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี **องค์ประกอบที่ 2** คือขอบข่ายการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ คณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการดำเนินงาน 2) การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้แก่ (1) งานความร่วมมือ (2) งานประชาสัมพันธ์ (3) งานพัฒนาครูและบุคลากร (4) งานพัฒนาหลักสูตร (5) งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา และ 6) งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ **องค์ประกอบที่ 3** คือ กระบวนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การชี้นำ การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล การปรับปรุงพัฒนา และการรายงานผลการดำเนินงาน และ**องค์ประกอบที่ 4** คือ ผลลัพธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งในสถานศึกษาและในสถานประกอบการ

ชั้นที่ 2.2 การศึกษาแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

2.2.1 แหล่งข้อมูล วิทยาลัยสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่มีวิธีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย จังหวัดระยอง วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี กรุงเทพฯ และวิทยาลัยการอาชีพบางแก้วฟ้า (หลวงพ่อบึงเป็นอุปถัมภ์) จังหวัดนครปฐม

2.2.2 ตัวแปรที่ศึกษา แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพกลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

ในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพกลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ชั้นที่ 2.1 การยก (ร่าง) กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

ในการยก (ร่าง) กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว ผู้วิจัยดำเนินการโดยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มายก (ร่าง) กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบคุณภาพของ (ร่าง) กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງ

2.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ได้จากการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำแนกเป็น 3 กลุ่มได้แก่ 1) กลุ่มผู้บริหารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถาบันการอาชีวศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาจำนวน 4 คน 2) กลุ่มผู้บริหารสถานประกอบการ จำนวน 3 คน และ 3) กลุ่มอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 คน

2.2.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ของ (ร่าง) กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງ

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງ

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 25 คน และ 2) ผู้บริหารสถานประกอบการและครูฝึก จำนวน 20 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) รวมทั้งสิ้น จำนวน 45 คน

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้บริหารสถานประกอบการ และครูฝึกในสถานประกอบการที่มีต่อการดำเนินงานตามกลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງ

ในการประเมินผลการใช้กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງ ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 4.1 การประเมินสมรรถนะของนักเรียนนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງ

4.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล เป็นกลุ่มที่ได้ทดลองใช้กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพງ ประกอบด้วย 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 25 คน และ 2) ผู้บริหารสถานประกอบการและครูฝึก จำนวน 20 คน ได้มาโดยการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) รวมทั้งสิ้น จำนวน 45 คน

4.1.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ สมรรถนะของนักเรียนนักศึกษา

ชั้นที่ 4.2 การประเมินความพึงพอใจของนักเรียนนักศึกษาที่มีต่อกลไก การขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

4.2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย 1) นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 3 จำนวน 160 คน และ 2) นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ชั้นปีที่ 2 จำนวน 152 คน ที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ปีการศึกษา 2561 รวมทั้งสิ้นจำนวน 312 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)

4.2.2 ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความพึงพอใจของนักเรียนนักศึกษา ที่มีต่อกลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง ระบบการจัดการเรียนรู้คู่กับการฝึกทำงานอาชีพจริง ที่เกิดจากความร่วมมือที่ดีต่อกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการในเรื่องการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การจัดการฝึกอาชีพ การวัดและการประเมินผล

2. กลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว หมายถึง ระบบการปฏิบัติงานตามขอบข่ายและกระบวนการที่ประสานสอดคล้องกัน โดยผู้ปฏิบัติงานได้ใช้เทคนิคการปฏิบัติงาน หรือวิธีการบริหารจัดการกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหลาย ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว ซึ่งมี 4 องค์ประกอบดังนี้

2.1 องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง ปัจจัยที่สำคัญที่สถานศึกษานำมาบริหารจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว ประกอบด้วย 2.1.1 สถานศึกษามีความร่วมมือที่ดีกับสถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ องค์กรภาคอุตสาหกรรม องค์กรทางวิทยาศาสตร์ และองค์กรทางการเมือง ชุมชน นักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครอง 2.1.2 สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2.1.3 สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2.1.4 สถานศึกษาได้วางแผนกำลังคน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูนิเทศ และบุคลากรทางการศึกษา 2.1.5 สถานศึกษาได้สำรวจงบประมาณ กำลังคน ผู้บริหาร ผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึกของสถานประกอบการ 2.1.6 สถานศึกษาได้เตรียมหลักสูตร สัญญาการฝึก แผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ แผนการนิเทศ ข้อกำหนดและระเบียบปฏิบัติในการฝึกอาชีพ 2.1.7 สถานศึกษามีหลักสูตรอาชีพหลายสาขาให้นักเรียนนักศึกษาได้เลือกเข้าเรียน 2.1.8 สถานศึกษาและสถานประกอบการได้จัดบุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ พื้นที่ และอุปกรณ์การศึกษาสำหรับนักเรียนนักศึกษา

เพียงพอต่อการเรียนการสอน 2.1.9 จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้เข้มแข็งด้วยหลักการบริหารที่มีความยืดหยุ่น 2.1.10 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษาได้สนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีอย่างต่อเนื่อง 2.1.11 สถานศึกษาได้สร้างค่านิยมของผู้ปกครองและนักเรียนต่อการเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2.1.12 ทุนสนับสนุนนักเรียนนักศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2.1.13 สถานศึกษามีการระดมทรัพยากรทั้งจากภาครัฐและเอกชน 2.1.14 มอบทุนการศึกษาแก่ผู้ผ่านการฝึกอาชีพของอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2.1.15 สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนทรัพยากรเครื่องมือเครื่องจักรและอุปกรณ์ในการฝึกจากองค์กรวิชาชีพและสถานประกอบการ 2.1.16 สถานศึกษาได้ประสานผู้ปกครองกับสถานประกอบการให้ส่งเสริมสนับสนุนนักเรียนนักศึกษา ระบบทวิภาคี 2.1.17 สถานศึกษาจัดอุปกรณ์อำนวยความสะดวกในการเรียนอาชีวศึกษาทางไกลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ 2.1.18 นักเรียนนักศึกษามีความต้องการศึกษาในอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

2.2 องค์กรประกอบที่ 2 ขอบข่ายการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย

2.2.1 คณะกรรมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารและคณะกรรมการดำเนินงาน ดังนี้

1) **คณะกรรมการบริหาร** ประกอบด้วย ผู้อำนวยการของวิทยาลัยเป็นประธาน ผู้บริหารของสถานประกอบการทุกแห่งที่ร่วมมือกับวิทยาลัยเป็นกรรมการ รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนงานและความร่วมมือเป็นกรรมการและเลขานุการ หัวหน้างานความร่วมมือเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการบริหาร มีหน้าที่ (1) กำหนดเป้าหมายความต้องการนักเรียนนักศึกษาระบบทวิภาคี (2) ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ (3) ให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการดำเนินงาน

2) **คณะกรรมการดำเนินงาน** แบ่งออกเป็น 2.1) คณะกรรมการในสถานศึกษาประกอบด้วย รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการเป็นประธาน หัวหน้าแผนกวิชา ครูที่ปรึกษา ครูผู้สอน เป็นคณะกรรมการ และหัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นกรรมการและเลขานุการ 2.2) คณะกรรมการในสถานประกอบการประกอบด้วยผู้จัดการฝ่ายผลิต หัวหน้างานผลิต ครูฝึกในสถานประกอบการ หัวหน้างานบุคคล เป็นกรรมการและเลขานุการ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานมีหน้าที่ (1) กำหนดแผนการฝึกอาชีพ คู่มือฝึกอาชีพ และแผนการนิเทศ (2) จัดให้นักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้และฝึกอาชีพ (3) อำนวยความสะดวกและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก (4) ติดตามและประเมินผลการฝึกอาชีพ และ (5) รายงานผลการดำเนินงาน

2.2.2 **งานจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี** หมายถึง งานที่ต้องปฏิบัติในสถานศึกษาและในสถานประกอบการเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย

1) **งานความร่วมมือ** เป็นงานที่ปฏิบัติในสถานศึกษา ได้แก่ (1) สถานศึกษาสร้างความร่วมมือที่ดีกับสถานประกอบการ องค์กรวิชาชีพ องค์กรวิชาชีพ องค์กรภาคอุตสาหกรรม

องค์กรทางวิทยาศาสตร์ และองค์กรทางการเมือง ชุมชน นักเรียนนักศึกษา ผู้ปกครอง ครูและบุคลากร (2) สถานศึกษาและสถานประกอบการมีการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (3) แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีส่วนร่วมในการจัดการ (4) วิจัยพัฒนาสร้างนวัตกรรมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (5) สำรวจความพร้อมด้านงบประมาณ กำลังคน ผู้บริหารสถานประกอบการ ผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึกของสถานประกอบการ (6) ทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (7) สำรวจความต้องการปริมาณนักเรียนนักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาที่สถานประกอบการต้องการ (8) สำรวจความต้องการสถานประกอบการในการร่วมมือจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ(9) สำรวจความพร้อมด้านกำลังคน ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูนิเทศและบุคลากรของสถานศึกษา

2) งานประชาสัมพันธ์ เป็นงานที่ปฏิบัติในสถานศึกษา ได้แก่ (1) ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้แก่บุคลากรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (2) สร้างความตระหนักในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้แก่บุคลากรอย่างต่อเนื่อง (3) ประชาสัมพันธ์แนวทางการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้สถานประกอบการ นักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครองมีความเข้าใจ (4) ประชาสัมพันธ์สร้างแรงจูงใจด้วยมาตรการต่าง ๆ ให้สถานประกอบการเข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และ(5) จัดแนะแนวการศึกษาอาชีพให้นักเรียนมัธยมศึกษาเป็นประจำทุกปี

3) งานพัฒนาครูและบุคลากร เป็นงานที่ปฏิบัติในสถานศึกษา ได้แก่ (1) กำหนดมาตรการเพิ่มความรู้ความสามารถการจัดการเรียนการสอนให้กับครูในสถานศึกษา (2) จัดฝึกอบรมครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความพร้อมในการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (3) จัดฝึกอบรมครูฝึกในสถานประกอบการให้มีความสามารถในการสอนงาน (4) สนับสนุนให้ครูเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ (5) ให้รางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่รับผิดชอบตามผลงาน (6) ส่งเสริมครูฝึกของสถานประกอบการทั้งด้านความรู้และทักษะการทำงาน และ(7) ทดสอบความรู้ครูฝึกของสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง

4) งานพัฒนาหลักสูตร เป็นงานที่ปฏิบัติในสถานศึกษา ได้แก่ (1) จัดทำหลักสูตร แผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ แผนการนิเทศ และการประเมินร่วมกับสถานประกอบการ (2) จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ (3) จัดปรับปรุงรายวิชาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานประกอบการ และ (4) จัดหลักสูตรให้มีการเรียนรู้ทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ

5) งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา เป็นงานที่ปฏิบัติในสถานศึกษา ได้แก่ (1) ประสานงานกับสถานประกอบการอย่างต่อเนื่อง (2) สร้างระบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ (3) ส่งเสริมให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อใน

ระดับที่สูงขึ้น (4) จัดทำแผนการฝึกอาชีพร่วมกับสถานประกอบการทั้งด้านความรู้และทักษะการทำงานอาชีพ (5) จัดทำคู่มือปฏิบัติงานอาชีพศึกษาระบบทวิภาคี (6) รับขึ้นทะเบียนผู้เข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ (7) จัดอบรมนักเรียนนักศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าฝึกอาชีพ (8) เสริมสร้างวุฒิภาวะให้นักเรียนนักศึกษา (9) จัดปฐมนิเทศนักเรียนนักศึกษาและผู้ปกครองร่วมกับสถานประกอบการ (10) จัดให้นักเรียนนักศึกษาทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ (11) จัดนักเรียนนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ (12) จัดให้นักเรียนนักศึกษาได้เรียนรู้ทักษะใหม่ในสถานประกอบการ (13) จัดให้นักเรียนนักศึกษาได้ฝึกอาชีพตามระดับอายุ (14) จัดให้นักเรียนนักศึกษาฝึกอาชีพตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (15) เตรียมนักเรียนนักศึกษาที่ผ่านการฝึกอาชีพให้มีความพร้อมก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน (16) จัดครูไปนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ (17) จัดปัจฉิมนิเทศแก่นักเรียนนักศึกษาที่ผ่านการฝึกอาชีพ (18) วัดผลประเมินผลสมรรถนะนักเรียนนักศึกษาตามสภาพจริง (19) จัดเทียบโอนประสบการณ์ของนักเรียนนักศึกษาและพนักงานของบริษัทสู่รายวิชา และ (20) บริหารจัดการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีให้เข้มแข็งโดยใช้หลักการบริหารที่มีความยืดหยุ่น

6) งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานประกอบการ เป็นงานที่ปฏิบัติใน

สถานประกอบการ ได้แก่ (1) จัดให้มีผู้ประสานงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2) ร่วมแนะแนวนักเรียนคัดเลือกเข้าศึกษาในอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (3) ให้ทุนการศึกษากับผู้สมัครเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (4) ร่วมคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (5) วัดระดับความรู้และทักษะการคิดคำนวณของนักเรียนที่สมัครเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (6) ร่วมจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ แผนการนิเทศการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ (7) ทำสัญญาการฝึกอาชีพกับนักเรียนนักศึกษา (8) ร่วมจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ แผนการนิเทศ ทั้งด้านความรู้และทักษะการทำงานอาชีพ (9) ร่วมจัดทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ แผนการนิเทศให้สอดคล้องกับการฝึกอาชีพ (10) ร่วมกับสถานศึกษาจัดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้และทักษะการทำงานอาชีพ (11) จัดบุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ พื้นที่ และอุปกรณ์การศึกษาสำหรับนักเรียนนักศึกษาฝึกอาชีพ (12) จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้แก่เรียนนักศึกษาขณะฝึกอาชีพ (13) จัดให้นักเรียนนักศึกษาฝึกอาชีพร่วมกับครูของสถานศึกษา (14) จัดให้นักเรียนนักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ตามแผนการฝึกอาชีพ (15) จัดครูฝึกของสถานประกอบการให้สอนงานนักเรียนนักศึกษา (16) ครูฝึกของสถานประกอบการได้สอนงานนักเรียนนักตามแผนที่วางไว้ (17) จัดครูฝึกเป็นผู้ประเมินผลการฝึกอาชีพให้นักเรียนนักศึกษา (18) จัดครูฝึกเป็นผู้ควบคุมการฝึกอาชีพและความประพฤติของสถานประกอบการ (19) จัดสวัสดิการและค่าตอบแทนให้กับนักเรียนนักศึกษาตามข้อตกลง และ(20) บรรจุผู้ผ่านการฝึกอาชีพเป็นพนักงานในสถานประกอบการ

2.3 องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย

2.3.1 การวางแผน หมายถึงการกำหนดแผนปฏิบัติงาน ประกอบด้วย การศึกษาสภาพ กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าประสงค์ เป้าหมายผลผลิต หรือผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการ พร้อมกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์กำหนดกลยุทธ์ โครงการและแผนปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

2.3.2 การจัดองค์กร หมายถึง การจัดกลุ่มดำเนินการตามที่วางแผนไว้ ประกอบด้วย แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงาน และจัดปัจจัยสนับสนุนให้เหมาะสมกับเป้าหมายผลผลิตหรือผลสัมฤทธิ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

2.3.3 การชั้นนำ หมายถึง การสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรโดยใช้ภาวะผู้นำที่จะเลือกช่องทางสื่อสารในองค์กร เพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรในการดำเนินงานให้ได้คุณภาพตามเป้าหมาย ประกอบด้วย สร้างข้อตกลงในการดำเนินงาน สร้างเกณฑ์ให้รางวัลให้ทีมงาน และพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

2.3.4 การดำเนินงาน หมายถึง การปฏิบัติตามแผนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย ประสานงานผู้เกี่ยวข้อง จัดประชุมชี้แจงแนวทางดำเนินงานหรือจัดฝึกอบรมและดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

2.3.5 การติดตามประเมินผล หมายถึง การสะท้อนให้เห็นความสำเร็จของการปฏิบัติงาน ประกอบด้วย รวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติงานตามตัวบ่งชี้ และนำมาเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่มีการวางแผนไว้ ประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเป็นไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ วิเคราะห์สาเหตุที่ไม่ประสบความสำเร็จ และรายงานผลการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

2.3.6 การปรับปรุงพัฒนา หมายถึง การนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานในครั้งต่อไปให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ประกอบด้วย จัดประชุมวิเคราะห์ผลการดำเนินงานร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องเพื่อแสวงหาวิธีดำเนินงานหรือนวัตกรรมมาใช้ในการดำเนินงานให้เหมาะสมกว่าเดิม และเลือกแนวทางหรือนวัตกรรมในการดำเนินงานที่เหมาะสมเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

2.3.7 การรายงานผลการดำเนินงาน หมายถึง การรายงานการปฏิบัติงานและรายงานการติดตามประเมินผล ประกอบด้วย กำหนดรูปแบบการรายงาน จัดทำรายงาน และเผยแพร่รายงานเป็นการประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้ผู้เกี่ยวข้อง

2.4 องค์ประกอบที่ 4 ผลผลิตและผลลัพธ์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ประกอบด้วย

2.4.1 ด้านความรู้ ประกอบด้วย มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและโปรแกรมคอมพิวเตอร์ มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้มาแก้ไขปัญหาในการปฏิบัติงาน มีมนุษยสัมพันธ์ต่อผู้ค้ำบัญชา เพื่อนร่วมงานและบุคคลทั่วไป มีความสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นหรือการทำงานเป็นทีม มีความสามารถทางด้านสถิติและการคำนวณ และ มีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนางาน

2.4.2 ด้านทักษะและผลงาน ประกอบด้วย มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานวิชาชีพที่รับผิดชอบ มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ปัญหาทางตามสาขาวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์ มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาทางตามสาขาวิชาชีพอย่างสร้างสรรค์ ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพตามเป้าหมาย และผลการปฏิบัติงานแล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด

2.4.3 ด้านเจตคติ คุณธรรม และจริยธรรม ประกอบด้วย มีความซื่อสัตย์ สุจริตในจรรยาบรรณวิชาชีพ มีระเบียบวินัย เคารพระเบียบของหน่วยงาน มีความสุภาพเรียบร้อย มีสัมมาคาราวะ มีความขยัน อดทน ตรงต่อเวลาในการทำงาน มีทัศนคติที่ดีต่องานหรือหน่วยงาน มีส่วนร่วมในกิจกรรมของสถานประกอบการ และมีความคิดสร้างสรรค์ที่ดีต่อการปฏิบัติงาน

3. ความพึงพอใจของนักเรียนนักศึกษา หมายถึง ความพึงพอใจของนักเรียนนักศึกษาที่มีต่อกลไกการขับเคลื่อนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว

4. วิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดสอนและบริหารงานภายใต้สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จัดให้มีการเรียนการสอนระบบทวิภาคีทุกสาขาวิชา ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ในปีการศึกษา 2560-2561

5. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการ สถานศึกษา และรองผู้อำนวยการ สถานศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560-2561

6. ครู หมายถึง ครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่สอน ครูที่ปรึกษา หัวหน้าแผนกวิชาหรือหัวหน้างานของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560-2561

7. บุคลากร หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ปีการศึกษา 2560-2561

8. ผู้บริหารสถานประกอบการ หมายถึง ผู้บริหารแหล่งประกอบกิจการที่สามารถสร้างมูลค่าสินค้าหรือบริการในหลาย ๆ กิจการทั้งในรูปองค์กรเอกชน บริษัท หรือองค์กรของรัฐ โดยมีบุคลากรส่วนหนึ่งเป็นพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ตามโครงสร้างบริหารงาน มีการดำเนินงาน

กิจกรรมและพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ในปีการศึกษา 2560-2561

9. ครูฝึก หมายถึง หัวหน้างาน หรือผู้ควบคุมการฝึกในสถานประกอบการ ซึ่งเป็นผู้ประสานงานการจัดฝึกงาน จัดทำแผนการฝึกอาชีพ ควบคุมดูแลและ แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับนักเรียน นักศึกษาในการฝึกอาชีพ ที่ปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ในปีการศึกษา 2560-2561

10. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา 2560-2561

11. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยเทคนิคบ้านแพ้ว สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในปีการศึกษา 2560-2561